

december/januari/februari 2023/2024

nummer **63**

- **Verslagen Jan van Rijsewijk tenzij anders vermeld.**

* redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken zo nodig aan te passen

verslag

- Louis van Keulen

De Vogelwerkgroep Midden-Brabant bestaat 50 jaar. Als ik terugkijk was ik destijds 19 jaar. Eerlijk gezegd was ik in die tijd niet zo zeer bezig met vogels. Natuurlijk, ze waren er en je zag ze. Maar dan meer als een gegeven. De een mooier dan de ander, maar dat was het dan wel zo ongeveer. In de loop van de tijd is de belangstelling voor de natuur wel gegroeid.

Na de Vogelcursus gevolgd te hebben ben ik inmiddels een aantal jaren lid van de Vogelwerkgroep. In deze jaren ben ik wel anders (met name meer) gaan kijken naar vogels. Je let er meer op of je ze ziet en beter nog welke. Gezien een zekere mate van kleurblindheid en kwaliteit van de ogen zal ik nooit een goed vogelaar worden. Is jammer, maar dat maakt de activiteiten bij de Vogelwerkgroep niet minder leuk; zoals de excursies, de contacten en zeker ook de activiteiten in de voedseltuin achter het Heerkenshuis.

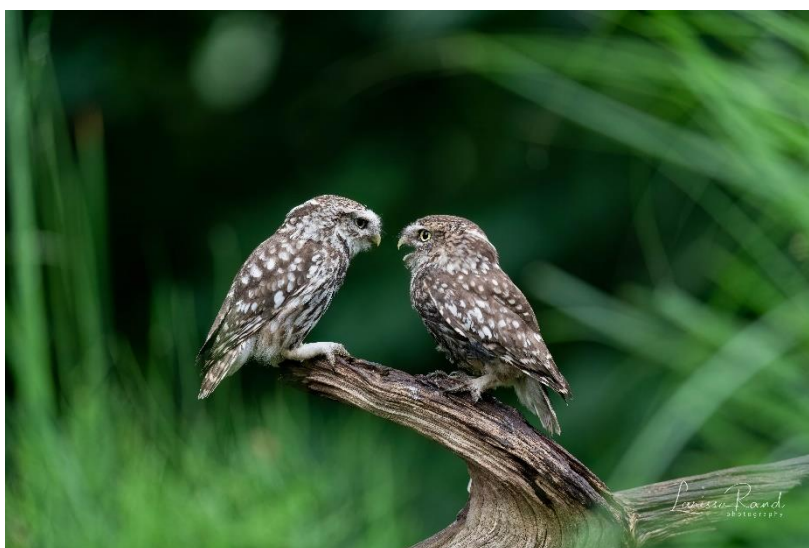
Eigenlijk vind ik alle vogels wel leuk. De een wat meer dan de ander. Als ik een favoriet mag noemen, is dat de steenuil. De steenuil is de kleinste uil van Nederland. Hij is maar een 25 cm groot. Zijn voedsel is op zijn grootte aangepast. Zijn voedsel bestaat uit kevers, andere insecten, regenwormen, maar ook muizen, jonge vogels en muizen. De leukste vogel vooral omdat hij bij mij achter in de tuin broedt.

Omdat er al geruime tijd de roep van een steenuil in de buurt te horen was is achter in onze tuin een steenuilenkast gehangen. Een vijftal jaren later is hij door een steenuilenkoppel voor het eerst bewoond. Het eerste jaar dat ze er gebroed hebben, heeft een

fotograaf een groot aantal foto's gemaakt. Gewoon in de tuin, maar ook tijdens het voeren.

Er waren 4 jongen, waarvan er zeker 3 zijn uitgevlogen. Vanuit de schuilhut waren ze goed te bekijken. Individueel zijn ze ook wel te herkennen. Op de een of andere manier zijn ze echt verschillend. Op de foto van de twee jongen is dat heel goed te zien. Op de foto van de twee volwassen vogels ook.

Zowel tijdens het broeden en voeren van de jongen zijn de uiltjes natuurlijk veel te zien geweest in de tuin. Waar ze ook zitten, je hebt het idee dat ze je altijd aankijken. Zeker is wel dat ze ons, de bewoners van het huis, op zeker moment herkennen. Aan de voedselresten onder de broedkast was te zien dat ze onder andere meikevers, neushoornkevers, kleine vogels en muizen op het menu hadden. Al met al hebben we al een paar jaar plezier van onze tuinbewoners. En nog, want ze zitten er nog steeds.

klapekster

Op zondag 7 januari is door leden van onze werkgroep een simultaantelling gehouden in de Loonse en Drunense duinen. Dit jaar werden de 21 deelnemers! verdeeld over drie gebieden. Een vierde gebied was een dag ervoor geteld.

Om de recreatiedruk te mijden gingen we bij zonsopgang op pad. En hoewel de vrij gemakkelijk is waar te nemen, door meteen klapekster zijn lichte kleur en de gewoonte om vanuit de toppen van boompjes het gebied te observeren, is er deze dag geen enkel exemplaar waargenomen. (Red: Na deze telling ben ik meerdere keren, tot half februari, in het gebied gaan kijken zonder resultaat. 13/2 was er een waarneming bij het Hengstven). Het zal toch niet zo zijn dat anno 2024 deze prachtige vogel hier niet meer terugkomt als wintergast. In Midden-Brabant zijn de Kampina en Regte Heide de enige gebieden die tot nu toe een exemplaar op bezoek hebben. Laten we hopen dat we volgend seizoen wel een klapekster zien!

Al met al genoten van dit unieke natuurgebied en de wandeling afgesloten met koffie in een wel héél rumoerig café-restaurant Bosch en Duin.

Soorten die wel zijn waargenomen: **Blauwe kiekendief (vr), watersnippen (7), overvliegende rietganzen, groepjes vinken en mezen, graspiepers, grote lijster, torenvalk en kramsvogels (25).**

nieuwjaarsborrel

De laatste ledenbijeenkomst in december 2022 werd verschoven naar 2 januari. Een goede keuze wat bleek uit een enorme opkomst. Het blijkt dat onze ruimte in het Heerkenshuis dan maar net groot genoeg is. Vooraf was besloten een korte vergadering te houden. Er werd eerst een toast uitgebracht op dit speciale nieuwe jaar: Het Jubileumjaar!

De Vogelwerkgroep bestaat dit jaar 50 jaar en dat moet gevierd worden. Door het jaar heen is er door een feestcommissie een mooi programma samengesteld van lezingen, excursies en andere speciale momenten. We gaan het met z'n allen meemaken!

Het wordt zo langzamerhand een traditie de eerste bijeenkomst van het jaar af te sluiten met een vogelquiz. Uit 50 dia's met vragen, die op allerlei manieren werden gepresenteerd en moesten worden geraden, kwam een winnaar tevoorschijn die met een fles wijn werd verrast. Om ook de minder bekwame vogelaar een kans te geven op een prijs werd er een fles wijn verloot.

roofvogelonderzoek

In september komt Kees Kraneveld een lezing geven over het werk met zijn Roofvogelwerkgroep LDD/HTH. Als voorproefje alvast dit rapport waarin ze onderzoek gedaan hebben naar het voorkomen van broedende roofvogels in een gebied in de omgeving van Drunen-Waalwijk-Sprang-Capelle-Waspik-Kaatsheuvel-Loon op Zand. Als onderdeel daarvan controleren ze ook alle hoogspanningsmasten tussen Raamsdonksveer en Haarsteeg, een afstand van ongeveer 19 km met 61 masten. Ze vonden hierop dit jaar één broedende slechtvalk en twee broedende boomvalken. Lees [HIER](#) het volledige verslag.

waarnemingenwerkgebied

Een samenvatting van de opmerkelijkste vogelmeldingen van de afgelopen 3 maanden. Meldingen komen binnen via de app 'Waarneming werkgebied VMB'.

01/12 In het Diessens Broek zitten honderden ganzen waaronder 150 **kolganzen** (NH). **Goudhaantjes** en een **kuifmees** worden deze eerste dag in december gezien en gefotografeerd in de Kampina (FvG).

02/12 **Kruisbekken** laten zich zien op de parkeerplaats bij de Roond in de Kampina (FvL).

04/12 In een vijver in Udenhout laat zich een hongerige **ijsvogel** fotograferen (PvdD).

08/12 45 **putters** bij het Heerkenshuis alsmede een **sperwer** op jacht (NH).

09/12 Op de Rugdijk bij Tilburg zitten 117 **ooievaars** op een weiland (MvH).

10/12 In de Roond Kampina een melding van **kruisbekken**, **goudhaantjes** en veel **sijsjes** (JvL).

11/12 In de Brand worden ook **sijsjes** gemeld alsmede **kramsvogels**. Enkele groepen (totaal 500) **grauwe ganzen** waaronder 20 **kolganzen** (JvR).

15/12 In de omgeving van het Kogelvangersven (Kampina) wordt een jagende **blauwe kiekendief** vr. opgemerkt. Omgeving Belvertsven zit een **klapekster** in het topje van een berk (JP).

16/12 Een mannetje **sperwer** op jacht in een tuin in Berkel-Enschot (FvL). Bij het hout binnen halen vliegt deze morgen een **steenuiltje** uit een houthoop in Udenhout (JvL).

17/12 Geen klapekster, wel een **man blauwe kiekendief** in de Loonse en Drunense duinen (HB). En op een weiland naast de Leemputten een melding van 500 **toendra rietganzen** (NH). Op het Belvertsven **grauwe ganzen**, **wintertalingen**, **kuifeenden**, 12 **tafeleenden** en een groepje **smienten**.(NH)

22/12 In een particuliere tuin in Kaatsheuvel centrum zit een **grote gele kwikstaart** (EP). Het schijnt dat deze soort in de winterperiode vaker in de bebouwde kom zitten (VRH).

02/01 Een groep **kramsvogels** in een boom aan de Achtbundersedijk in Oisterwijk. Langs de Logtsebaan veel **kolganzen** en een aantal **toendrarietganzen** (CG).

03/01 Deze dag vliegt een **raaf** boven Loon op Zand dorp (JvR).

03/01 Een **blauwe kiekendief** (vr) in de Loonse en Drunense duinen (FvG). Deze wordt ook opgemerkt tijdens de klapekstertelling.

Alsmede **watersnippen, overvliegende rietganzen, torenvalk, grote lijster en kramsvogels.**

08/01 In de buurt van het Belvertsven wordt een **raaf** gezien (NH). Langs de Logtsebaan **dodaars, wintertaling, krakeend, zwarte zwaan, knobbelzwaan en kuifeenden.**

17/01 In de buurt van de Kromvennen op de Kampina wordt een **klapekster** gespot (AvG).

18/01 Waarschijnlijk dezelfde maar je weet nooit; een **klapekster** omgeving Brandven. Ook deze dag 12 **patrijzen** op een akker in Riel. Volgens onze waarnemer, vanwege de sneeuw die er nog ligt, een mooie gelegenheid patrijzen te zoeken (VRH).

19/01 Langs de spoorlijn van Udenhout worden bijna dagelijks vele **kieviten** en honderden **toendra rietganzen** gezien (HB). Langs de Bedrijfsweg in Oisterwijk een melding van een **blauwe kiekendief** (AvR). Tevens worden 2 **zwarte zwanen** gezien bij de Logtse Baan (CG).

09/02 Langs de Zandkantseweg in Biezenortel wordt een **bruine kiekendief** gezien (AvR).

10/02 De lente kondigt zich aan: **Boomleeuweriken** laten hun zang horen vanuit verscheidene boomtoppen in de Loonse en Drunense duinen (JvR). In 't Riels Laag worden veel **kol-en rietganzen** gezien alsmede een man **blauwe kiekendief** (VRH).

14/02 Een groep van 11 **appelvinken** in Udenhout (HB).

16/02 Een **cetti's zanger** laat weer eens van zich horen in het Diessens Broek (PD).

17/02 Verscheidene waarnemers melden roepende **steenuilen**. Ook deze dag een melding van 2 **ooievaars** die hun plek weer hebben gevonden bij het Stokske in Moergestel (PS). Op de Kampina wordt de **klapekster** nog gezien alsmede zingende boomleeuweriken en **veldleeuweriken** (ME).

17/02 Twee **raven** worden gespot op Huis ter Heide (FvG). Alsmede een melding van een **slechtvalk** op de kerktoren in Udenhout (JvL).

20/01 Hoorde ik vanavond **kraanvogels** overvliegen? (NvdS).

24/02 Op de Regte Heide wordt nog steeds de **klapekster** waargenomen (VRH).

25/02 Op de Logt wordt een koppel **wulpen** gezien (HB).

Geef je warnemingen door aan Sovon via Avimap. Avimap is de app waarmee je in het veld je vogeltelling makkelijk invoert. De app werkt ook offline en is speciaal voor de telprojecten van Sovon ontwikkeld.

Waarnemers: Aad van Gelswijk (AvG), Nico Hilgers (NH), Louis van Keulen (LvK), Jan Paymans (JP), Peter van Gestel (PvG), Marlies de Kort (MdK), Jan van Rijsewijk (JvR), Victor Retel Helmrigh (VRH), Marcel Morel (MM), Eric Poelen (EP), Marian Bertens (MB), Frans van Gils (FvG), Wiel Poelmans (WP), Corine Goldschmidt (CG), Francis van Lipzig (FvL), Henk Bertens (HB), Ans van Roessel (AvR), Martin Droog (MD), Yvette van Eekelen (YvE). Martien van Liempd (MvL), Kim Kokkelink (KK), Peter Slingerland (PS), Peter van den Dries (PvdD), Martin van Haaren (MvH), Jan van Laarhoven (JvL), Mart Ermen (ME), Paul Dobbelaar (PD), Nicole van der Steen (NvdS)..

1974-2024

“Een halve eeuw een club mensen die van vogels houden”.... de openingszin in het voorwoord door voorzitter Nico Hilgers. Hoe mooi en eenvoudig kun je het bewoorden bij de opening van ons jubileumjaar.

We gaan het jubileum op allerlei manieren vieren met door het jaar heen diversen presentaties, lezingen, een weekexcursie en een speciale feestdag in het najaar. Tijdens deze speciale bijeenkomst werd een Peregrijn-jubileumtijdschrift uitgereikt aan de leden. Wat het blad te bieden heeft: Verhalen over het verleden en heden, werkgroepen die besproken worden, leden die hun favoriete vogel beschrijven, een serieus verslag over de Hilver enz. Maar ook persoonlijke verhalen kun je er in vinden en dat alles rijkelijk geïllustreerd met foto's.

Mocht je het willen ontvangen vul dan een verzendadres in op het contactformulier van onze website.

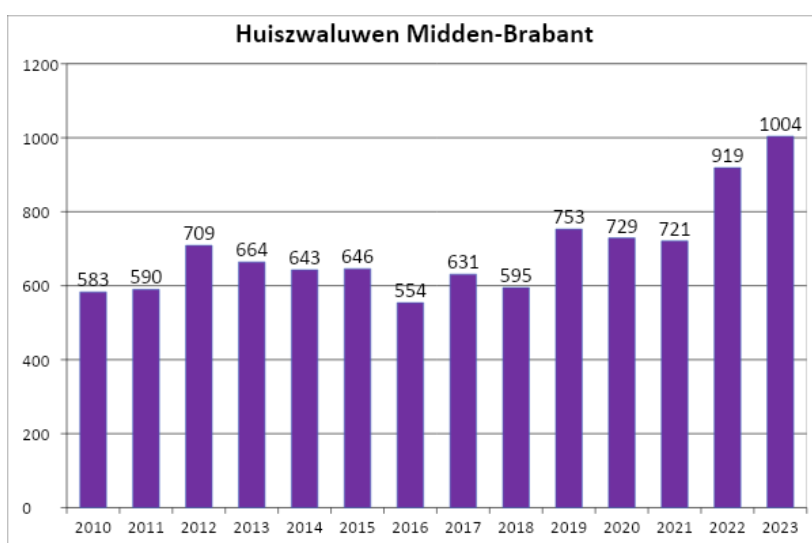
Jan bij de uitreiking van de 'Peregrijn-Glossy'. Corine mocht als vaste columniste het eerste exemplaar in ontvangst nemen. Marianne werd ook meteen in het zonnetje gezet vanwege alle hulpvaardigheid.

huiszwaluw2023

- Peter van Gestel (Coördinator Midden-Brabant)

Zoals de grafiek aantoont waren de aantallen bewoonde nesten van de huiszwaluwen in het werkgebied van VWG Midden-Brabant tussen 2010 – 2021 redelijk constant.

In 2022 en 2023 zien we een spectaculaire stijging. Blijkbaar is het aantal insecten toch voldoende geweest om deze stijging mogelijk te maken. 2023 zag er in eerste instantie niet goed uit. De huiszwaluwen kwamen net terug uit Afrika toen hier een warme en zeer droge periode aanbrak. De huiszwaluwen begonnen direct na terugkeer met nest bouw maar dat hield na een paar dagen op omdat alle plassen waren opgedroogd. Hierdoor was er geen modder beschikbaar. Gelukkig is het hierna weer gaan regenen zodat de nestbouw alsnog uitgevoerd kon worden wat een heel mooi resultaat tot gevolg heeft gehad.

zeelandexcursie

Zaterdag 3 februari reden we met drie auto's en 11 personen richting Zeeland. Onze gids was Frances. De start was op de Zeedijk in Westkapelle en het Noordervroon. Via een aantal waterrijke gebieden richting Zierikzee Plan Tureluur. Altijd koud daar in Zeeland maar vandaag met een waterig zonnetje erbij. Een speciale dag met mooi Zeeuwse waarnemingen.

In totaal hebben we 57 vogelsoorten gezien. De belangrijkste:
brilduiker / drieteenstrandloper / geoorde fuut / goudplevier /
groenpootruiter / zwarte zee-eend / kleine zilverreiger / kluut /
lepelaar / middelste zaagbek / paarse strandloper / pijlstaart /
rotgans / smient / steenloper / tureluur / zwarte ruiter.

Zoogdieren: Haas / bruinvis / zeehond

vogelcursus

De 'Vogelcursus voor Beginners' is begin februari weer van start gegaan. Acht dames en twaalf heren buigen zich de komende tijd over het fenomeen 'Vogelen'. Enthousiast waren ze over de eerste les 'tuin-en watervogels'. Deze werden voorgezeten door Erik en Frances en behandelden de onderwerpen; praktijk vogelkijken en anatomie. Na hun presentaties en uitleg mochten de cursisten zich verdiepen in 10 vogelsoorten waaronder b.v. koolmees, dodaars en waterhoen. Een oefening hoe om te gaan met de bijgeleverde vogelgids en de vogelsoorten op die manier beter te leren

determineren. Na elke theorieles volgt een praktijkles op de zaterdagmorgen.

Het complete programma vind je [hier](#).

feestprogramma

30 januari

Jaarvergadering, uitreiking jubileum uitgave Peregrijn

27 februari

Presentatie door Sjef van der Steen over bijen, mens en milieu.

26 maart

Dhr. Cor Speek toont een film over vogels uit ons gebied.

30 april

Vertoning film over de kraanvogeltrek.

13 t/m 17 mei

Naar het Lauwersmeer. Meerdaagse uitstapje voor leden, met excursies en overnachtingen.

28 mei

Presentatie/film door Victor Retel Helmrich over de zomertortel in de Hoevens.

14 september

Feestdag locatie Heerkenshuis.

24 september

Kees Kranenveld geeft een presentatie over roofvogels in de Loonse en drunense duinen, bij Huis ter heide en in de polder bij Waalwijk.

27 augustus

Corine Goldschmidt geeft een lezing over de slechtvalk.

29 oktober

Presentatie over zijn nieuwste boek door Piet van den Hout.

26 november

Afsluiting jubileumjaar.

